

Aan:
De leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20017
2500 AE 'S-Gravenhage

IJmuiden, 30 maart 2022

Betreft: Verduurzaming industrie en beschikbaarheid van
elektriciteit in het Noordzeekanaalgebied

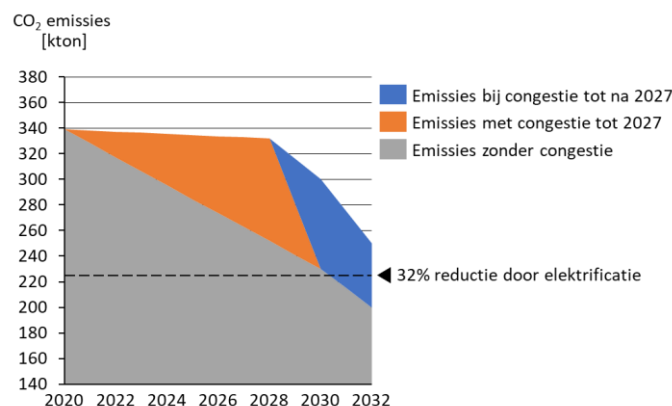
Geachte leden van de vaste Kamercommissie Economische Zaken en Klimaat,

Het nieuwe kabinet maakt zich hard voor de realisatie van de gemaakte afspraken uit het Klimaatakkoord en kijkt of de ambities verder verhoogd kunnen worden. Het Noordzeekanaalgebied (NZKG) speelt een belangrijke rol in het behalen van die klimaatdoelstellingen. Het gebied heeft een potentiële bijdrage aan de nationale CO₂-reductiedoelstellingen van 4-6 Mton CO₂ in 2030. Er zijn ambitieuze plannen voor de verduurzaming van de industrie in het NZKG, deze zijn vastgelegd in de Cluster Energie Strategie NZKG. De energie-infrastructuur projecten die nodig zijn voor de uitvoering van de CES zijn opgenomen in het MIEK. Daarmee zijn ze van nationaal belang. De uitdaging voor de uitvoering van de CES is de tijdige realisatie van de waterstof- en elektriciteitsinfrastructuur in onze regio. In deze brief richten wij ons op de beschikbaarheid van elektriciteit in onze regio.

Op dit moment hebben wij al te maken met netcongestie in grote delen van het NZKG. Dit heeft een zeer grote impact op de realisatie van onze ambities. De congestie brengt de verduurzaming van onze industrie in gevaar waardoor de klimaatdoelen in onze regio niet worden gehaald. De bedrijven die nu al te maken hebben met de netcongestie dragen voor bijna 70% bij aan de geplande CO₂-reductie in het NZKG (excl. Tata Steel). Deze bedrijven kunnen door de netcongestie niet starten met de verduurzamingsplannen. Investerings worden uitgesteld en de bedrijven blijven daardoor gas gebruiken voor hun energiebehoefte. We voorzien zelfs een toename van het gasverbruik voor de tijdelijke opwek van extra elektriciteit. Bijvoorbeeld bij Bunge in Zaanstad wordt er tijdelijk een extra gasleiding aangelegd vanwege de congestie. Dit is niet een ontwikkeling die we graag zien, maar helaas noodzakelijk.

Daarnaast zien we dat het strikt hanteren van het *first come – first serve principe* tot zeer onwenselijke situaties leidt. Bijvoorbeeld Techlands, nota bene een cruciale opleider van technisch personeel voor de energietransitie, kan momenteel niet voorzien worden van extra netcapaciteit. Waardoor de toekomstige opleidingen van reeds ingeschreven techniekstudenten op korte termijn in gevaar komt.

Berekeningen laten zien dat de congestie van station Hemweg zorgt voor 400kton extra CO₂ uitstoot t.o.v. de geuite verduurzamingsambities tot 2030 (zie onderstaande tabel). Daarnaast komen de doelen van 55% CO₂ reductie in 2030 voor het NZKG in gevaar en leidt (extra) gasgebruik tot meer stikstofdepositie. Als de congestie aanhoudt komen tevens de plannen, zeer wenselijk in het kader van de EU ambities Fit for 55, voor duurzame brandstoffenproductie in het NZKG onder druk.

De netcongestie heeft ook invloed op de economische ontwikkeling van het NZKG. Onze zorg is dat bedrijven dreigen weg te gaan als er niet snel actie wordt ondernomen. Volgens de initiële berekeningen van de Port of Amsterdam leidt de huidige netcongestie tot een afname aan investeringen in de Amsterdamse haven tussen de 1 en 1,5 miljard euro tot en met 2027, naast de impact op het vestigingsklimaat. Dit is moeilijker te kwantificeren, de inschatting is dat hier tussen de 3 a 4 duizend arbeidsplaatsen mee gemoeid zijn.

Wij hebben kennis genomen van de brief die u op 8 februari 2022 naar de kamer stuurde, over de transportschaarste op het elektriciteitsnet. Een aantal maatregelen die u in uw brief noemt ondersteunen wij van harte, zoals uw inzet op het opleiden van technisch geschoold personeel (hetgeen wij vanuit Techport ondersteunen), het onderzoek naar het versterken van de kapitaalbehoefte van de netbeheerders, de inzet van de Rijkscoördinatie-regeling bij energie-infrastructuurprojecten en de inzet op de versterking van de Raad van State in deze context.

Maar er is ook een aantal onderwerpen die in onze ogen meer aandacht behoeven. We vragen in het bijzonder uw aandacht voor de versterking van het elektriciteitsnet in onze regio.

Wat vragen we?

Vanwege de huidige netcongestie vragen we voor de korte termijn om experimenteerruimte en ondersteuning voor maatregelen die de efficiëntie van het elektriciteitsnet verbeteren. We willen graag met de netbeheerders en het Rijk bespreken hoe we slimme netoplossingen, zoals smart grids, via wet- en regelgeving en subsidie kunnen ondersteunen. We vragen aan u:

- **Mee te werken aan het actief kunnen ontwikkelen van Smart Energy Hubs en de ondersteuning van slimme netoplossingen (zoals batterijen en meet- en regelsystemen).** Dit vraagt om financiële ondersteuning: een aansluiting op het net is "gratis" terwijl slimme oplossingen, zeker in de fase dat deze oplossingen nog ontwikkeld moeten worden, om aanvullende financiering

vragen. Opslag, conversie en andere flexibiliteitsmiddelen in het energiesysteem kunnen bijvoorbeeld gestimuleerd worden door aanpassing van de energiebelasting en door middel van subsidie (aanpassing SDE++).

- **Om knelpunten in wet- en regelgeving voor slimme netoplossingen aan te pakken.** Het gaat dan voornamelijk om drie dingen:
 - Het mogelijk maken nieuwe contractvormen tussen netbeheerder en klant. Deze zijn momenteel niet toegestaan (bijvoorbeeld een 'niet-gegarandeerde aansluiting') of zijn nog niet beschikbaar (bijvoorbeeld 'tijdsafhankelijke' contracten).
 - Onderzoeken of de netbeheerder een rol kan krijgen in het toepassen van opslag en conversie van energie. Nu is er een derde partij nodig om deze rol te vervullen.
 - Het mogelijk maken van collectieve oplossingen, waarbij binnen een afgesloten systeem (virtueel of fysiek) tussen bedrijven onderling de beschikbare capaciteit zo optimaal mogelijk wordt verdeeld.
- **Om versneld het *use it or lose it* principe voor elektriciteitsaansluitingen uit te werken.** Hierdoor kan onderbenutte contractcapaciteit worden herverdeeld. Daarnaast willen we voorkomen dat er 'administratieve congestie' ontstaat doordat bedrijven zich genoodzaakt voelen grotere aansluitingen aan te vragen dan hetgeen ze werkelijk nodig hebben.
- **Ook vragen we om flexibeler om te gaan met het *first come – first serve* principe.** We vragen om ruimte om als regio een maatschappelijke afweging te kunnen maken. Ook vragen we om bedrijven te belonen die meewerken aan flexibiliteit in het energiesysteem, door het *first come – first serve* principe los te laten voor (collectieve) oplossingen die geen extra transportruimte van het elektriciteitsnet vragen.

Voor de langere termijn vragen we de uitvoering van de geplande uitbreidingen van het elektriciteitsnet die cruciaal zijn voor het Noordzeekanaalgebied waar mogelijk te versnellen. Daarvoor vragen we u:

- **Om, als aandeelhouder van TenneT, in te zetten op een tijdige, maar bij voorkeur een versnelde realisatie van de MIEK projecten in het NZKG.** Specifiek gaat het hierbij om de CES-projecten 1 tot en met 4, waarvan de planning in het concept Investeringsplan van TenneT niet overeenkomt met de planning zoals vastgelegd in de CES NKZG en in het MIEK. Een voorbeeld hiervan is CES project 1, een nieuw 380/150kV station tussen Beverwijk en Vijfhuizen. De planning van TenneT voor in gebruik name van dit station is 2031, terwijl de regio expliciet heeft aangegeven het station in 2029 nodig te hebben voor het waarmaken van haar ambities. We vragen om gezamenlijk commitment op de vastgestelde CES planning. Bedrijven hebben zekerheid nodig om investeringen te kunnen doen. Duidelijke communicatie omtrent planning en oplevering is daarom cruciaal.
- **Verder vragen we het Rijk om ruimte te maken voor een maatschappelijke belangenafweging door de regionale overheden, bij het maken van investeringsplannen voor de netuitbreidingen.**

Daarnaast vragen we het Rijk om extra aandacht voor het opleiden van voldoende geschoold personeel voor de uitvoering van de verduurzamingsplannen. Onze regio zet o.a. zelf in op het opleiden van voldoende personeel in Techport in de IJmond en in Techlands in Zaanstad. **Meer middelen en coördinatie van het Rijk om jongeren enthousiast te maken voor een baan in de techniek is in onze ogen onontbeerlijk.**

Onze inzet

Wij zetten vanuit onze regio ook in op het verlichten van de congestieproblematiek op korte termijn en het voorkomen van soortgelijke situaties op lange termijn. Dit doen we door de versterking van de regionale uitvoeringscapaciteit. We werken aan een regionale programmering en het prioriteren van netuitbreidingen in de pas opgerichte Versnellingstafel Elektriciteit NZKG, met de Provincie Noord-Holland, Gemeente Amsterdam, Gemeente Zaanstad, Gemeente Haarlemmermeer, Gemeente Beverwijk, Gemeente Velsen, Gemeente Heemskerk, Port of Amsterdam, Tata Steel, TenneT Alliander, ORAM en Zaanstad Maakstad. Daarnaast werken Provincie Noord-Holland, Gemeente Amsterdam, Alliander, TenneT en Port of Amsterdam samen in de Taskforce Netcongestie Amsterdam en de Taskforce Energie-infrastructuur Noord-Holland, aan het versnellen van geplande netuitbreidingen. Ook zetten wij in op het slimmer gebruiken van de netcapaciteit en kijken we bijvoorbeeld hoe en waar we batterijen in kunnen zetten om bedrijven te voorzien in stroom. De kennis die we hierover opdoen willen we graag delen met het Rijk.

Tot slot

We willen in 2030 aan de nationale doelstellingen kunnen voldoen en het sterke vestigingsklimaat van het NZKG behouden. Daarvoor moet er flinke inzet gepleegd worden voor versterking van het elektriciteitsnet. Hieraan moeten we allemaal ons steentje bijdragen. We vragen het Rijk een actieve rol te nemen in samenwerking met ons cluster. Alleen samen kunnen we de genoemde ambities in het NZKG realiseren.

Wij vragen u bovenstaande punten mee te nemen bij uw debat over verduurzaming van de industrie op 7 april as. Daarnaast zijn wij graag bereid een mondelinge toelichting te geven naar aanleiding van deze brief.

Met vriendelijke groet,

Namens de Versnellingstafel Elektriciteit NZKG

Edward Stigter, Gedeputeerde van de provincie Noord-Holland

Voorzitter Bestuursplatform Energietransitie Noordzeekanaalgebied